

Znalezienie cudzej rzeczy – obowiązki znalazcy

1. **Informacje wstępne.** Znalezienie cudzej rzeczy to sytuacja, która może przytrafić się każdemu. Może to być zgubiony portfel, telefon, klucze czy inny przedmiot wartościowy. W takiej sytuacji warto znać swoje obowiązki jako znalazcy, aby postępować zgodnie z prawem i etyką. W Polsce funkcjonuje akt prawny, który wprost reguluje kwestię obowiązków przy znalezieniu cudzej rzeczy. Jest to Ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o rzeczach znalezionych.

Ustawa określa:

- obowiązki i prawa znalazcy oraz przechowującego;
- postępowanie w sprawach odbierania zawiadomień o znalezieniu rzeczy, przyjmowania i przechowania rzeczy znalezionych oraz poszukiwania osób uprawnionych do ich odbioru;
- postępowanie z rzeczami o wartości historycznej, naukowej lub artystycznej.

2. **Postępowanie w sytuacji znalezienia rzeczy.** Zgodnie z treścią przepisów ustawy o rzeczach znalezionych zakres obowiązków znalazcy zależy przede wszystkim od tego, czy zna on faktycznego właściciela zagubionego przedmiotu. Jeśli tak jest, musi on niezwłocznie zawiadomić go o fakcie odnalezienia rzeczy i zwrócić mu ją bez jakiegokolwiek roszczenia o zapłatę znaleźnego. Powyższy obowiązek jest niezależny od rodzaju, stanu i wartości znalezionej rzeczy. Zwrot przedmiotu prawowitemu właścicielowi pojawi się zarówno przy znalezieniu drogiego zegarka lub biżuterii, jak i dziecięcej zabawki, ubrania czy książki. Natomiast zgodnie z ustawą – osoba, która znalazła rzecz i nie zna osoby uprawnionej do jej odbioru lub nie zna jej miejsca pobytu, niezwłocznie zawiadamia o znalezieniu rzeczy starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania znalazcy lub miejsce znalezienia rzeczy.

W przypadku gdy rzecz została znaleziona w cudzym pomieszczeniu należy niezwłocznie zawiadomić o tym osobę zajmującą pomieszczenie i na żądanie tej osoby oddać jej rzecz na przechowanie. Jeżeli osoba zajmująca pomieszczenie nie zna osoby uprawnionej do odbioru rzeczy lub nie zna miejsca jej pobytu, niezwłocznie zawiadamia o znalezieniu rzeczy właściwego starostę.

W przypadku znalezienia rzeczy, której posiadanie wymaga pozwolenia, w szczególności broń, amunicję, materiały wybuchowe albo dowód osobisty lub paszport, znalazca niezwłocznie oddaje rzecz najbliższej jednostce organizacyjnej Policji, a jeżeli oddanie rzeczy wiązałoby się z zagrożeniem życia lub zdrowia – zawiadamia o miejscu, w którym rzecz się znajduje. Jednostka organizacyjna Policji niezwłocznie zawiadamia właściwego starostę o znalezieniu rzeczy oraz znalazcy.

W przypadku znalezienia rzeczy w budynku publicznym, innym budynku lub pomieszczeniu otwartym dla publiczności albo środka transportu publicznego znalazca oddaje rzecz zarządcy budynku, pomieszczenia albo środka transportu publicznego, który po upływie 3 dni od dnia otrzymania rzeczy przekazuje ją właściwemu staroście, chyba że w tym terminie zgłosi się osoba uprawniona do odbioru rzeczy.

W przypadku gdy przechowanie lub oddanie rzeczy przez znalazcę jest niemożliwe albo połączone z niebezpieczeństwem pogorszenia się rzeczy, trudnościami lub znacznymi kosztami, znalazca może ograniczyć się do wskazania osobie uprawnionej do odbioru rzeczy, właściwemu staroście lub właściwemu zarządcy miejsca, w którym rzecz się znajduje.

3. **Znaleźne.** Znalazca przechowujący rzecz, który uczynił zadość swoim obowiązkom, może żądać znaleźnego w wysokości jednej dziesiątej wartości rzeczy, jeżeli zgłosił swoje roszczenie najpóźniej w chwili wydania rzeczy osobie uprawnionej do jej odbioru. W przypadku gdy rzecz nie jest przechowywana przez znalazcę, znalazca może zastrzec wobec przechowującego, że będzie żądał znaleźnego. W takim przypadku przechowujący zawiadamia znalazcę o wydaniu rzeczy osobie uprawnionej do jej odbioru oraz o jej adresie zamieszkania albo siedziby, a znalazca może zgłosić żądanie znaleźnego w terminie miesiąca od dnia zawiadomienia go o wydaniu rzeczy. Przechowujący informuje o tym osobę uprawnioną do odbioru rzeczy. W przypadku gdy rzecz znaleziona jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym i stała się własnością Skarbu Państwa, znalazcy przysługuje nagroda.

4. Przechowywanie rzeczy znalezionych. Rzeczy oddane organowi właściwemu do przechowania rzeczy przechowuje się w warunkach zapewniających ich bezpieczeństwo i trwałość. Rzeczy, co do których zachodzi niebezpieczeństwo pogorszenia, w szczególności szybkiego zepsucia lub znacznego obniżenia wartości, w miarę możliwości przechowuje się w warunkach pozwalających na zachowanie ich w należyłym stanie do czasu sprzedaży. W przypadku gdy rzecz znaleziona nie została odebrana przez osobę uprawnioną do jej odbioru w ciągu roku od dnia doręczenia jej wezwania do odbioru, a w przypadku niemożności wezwania – w ciągu 2 lat od dnia jej znalezienia, właściwy starosta zawiadamia o tym znalazcę oraz wzywa go do odbioru rzeczy w terminie, nie krótszym niż 2 tygodnie, z pouczeniem, że w przypadku nieodebrania rzeczy w tym terminie jej właścicielem stanie się powiat. Powyższej zasady nie zastosujemy jednak do znalezisk archeologicznych – w tym przypadku rzecz znaleziona po upływie terminu do jej odebrania przez osobę uprawnioną staje się własnością Skarbu Państwa.

Należy pamiętać, że nielegalne przywłaszczenie cudzej rzeczy jest przestępstwem. Zgodnie z art. 284 Kodeksu karnego, osoba, która przywłaszcza sobie rzecz znalezioną, może podlegać odpowiedzialności karnej.

5. Biuro rzeczy znalezionych. Biuro rzeczy znalezionych, jak sama nazwa wskazuje, jest miejscem do którego możemy zgłaszać przypadkowo znalezione rzeczy, które nie są naszą własnością, ale także udać się w poszukiwaniu rzeczy, które sami zagubiliśmy. Każde większe miasto ma swoje biuro rzeczy znalezionych.

Do zakresu działania Biura Rzeczy znalezionych należy w szczególności:

1. przyjmowanie rzeczy znalezionych i ich ewidencjonowanie;
2. prowadzenie magazynu rzeczy znalezionych;
3. wydawanie rzeczy znalezionych ich właścicielom;
4. przesyłanie znalezionych dokumentów, w tym dowodów osobistych,
5. paszportów, praw jazdy, dowodów rejestracyjnych pojazdów do organów, które je wydały;
6. zabezpieczanie znalezionych rzeczy wartościowych oraz środków pieniężnych;
7. prowadzenie postępowania związanego z likwidacją rzeczy znalezionych po upływie okresu ich przechowywania.

W Biurze są przechowywane rzeczy znalezione przez okres dwóch lat od ich znalezienia lub roku od wezwania osoby uprawnionej do odbioru. Termin do odbioru rzeczy znalezionej wynosi 1 rok i należy go liczyć od momentu wezwania przez Biuro osoby uprawnionej do jej odbioru rzeczy. W razie braku możliwości wezwania osoby uprawnionej do odbioru – termin podjęcia rzeczy znalezionej wynosi 2 lata, od momentu znalezienia rzeczy.

6. Podsumowanie. Znalezienie cudzej rzeczy to nie tylko kwestia szczęścia, ale także odpowiedzialności. Zgodność z przepisami prawa oraz etyczne postawy są kluczowe w takich sytuacjach.

Artykuł udostępniony przez Fundację Togatus Pro Bono, ul. Aleja Warszawska 41/1 10-081 Olsztyn

Linki do artykułu:

<https://www.facebook.com/fundacja.togatus/>

<https://fundacja.togatus.pl/znalezienie-cudzej-rzeczy-obowiazki-znalazcy/>